

PERIÒDICH SATÍRICH,

COMERCIALS. 12-27888888 8 21888888

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

ERNESTO ROSSI.

Ferit per son accent inimitable,
plé d'entusiasme màgich,
lo món l'ha proclamat mil y mil voltas
lo geni del art tràgich.

SOBRE L' EXPOSICIÓ.

No puch ferhi més, haig de tirarm'hi á sobre.
¿Creurán que quan sento á dir que hi tenim l'

honra empenyada, 'm regiro totas las butxacas en busca de la papeleta d' empenyo, y no la trobo?

Siguém franchs com á bons catalans: al pá, pá; al ví, ví; y á las patillas, patillas.

Que 'm digan que ab tot aquest embolich alguns empleats de nou encuny qu' espigolan pels jardins del Parch, hi tenen empenyadas las ves-sas, ho comprench y m' ho explico.

Que m' afirmen que D. Francisco de Paula, l' impertèrrit somiador de grandesas, reverencias y discursos, hi tè empenyats la negra honrilla, l' amor propi y hasta la saliva, no hi tinch res que dir.

¿Pero Barcelona?...

Vaja, senyors defensors de l' Exposició univer-sal, fassan lo favor de dirme com, quan y de quina manera, ha contret Barcelona semblant empenyo Citin fetxas, mencionin actes que di-recta ó indirectament los autorisin per afirmar que la Ciutat de Barcelona ha perdut la serietat fins al extrém de posarse á jugar á fer Exposi-cions universals.

Barcelona tot lo més, en aquest punt, mira, ca-lla y deixa fer.

No hi ha hagut fins ara una manifestació pú-blica que demostrí lo contrari.

Las firmas dels botiguers del carrer de Fer-nando y las de 25 ó 30 industrials dels demès car-res continuadas al péu de un comunicat, no representan de bon tros l' opinió de Barcelona. Estariam frescos que Barcelona no tingués altres elements.

Se dirá que 'l nom de Barcelona corra imprés per periòdichs nacionals y extrangers, y que si l' Exposició resulta frustrada, 'l ridícul caurá so-bre Barcelona.

¡Alto! Diu un aforisme: «Qui fá 'l mal ha de pagarlo». Lo ridícul de un fracás ha de caure á

dreta lley sobre 'ls que han intentat realisar un projecte superior a la seva inteligencia y a las forsas de la Ciutat. Al mon encare hi ha logica. Y en últim cas los periódichs que venim fent la contra a l' Exposició; los periódichs que afirmem ja en aquests moments que Barcelona respecte de aquest punt se fa lo desentés; haurém contribuit a salvar lo bon nom de la Ciutat dels Comptes, ja que no 'ns haurá sigut possible salvar al mateix temps los Comptes de la Ciutat.

Quan vinga el moment de la catástrofe; quan tantas reputacions infladas com bufetas de goma plenas de vents esbotzin sota el pés de las ruinas dels embans del Parch, Barcelona, indiferent avuy, al ensenyar los escrits dels adversaris de l' Exposició, podrá dir:

—Jo pensava com aquests, y si no ho deya es perquè m' hi convénsut de que es inútil parlar... ¡Fá ja tants anys que a mi ningú m' escolta!

Y en efecte.

Si a Barcelona, en lloch de un Ajuntament elegit en sa major part per burots, municipals, empedradors y cassá-gossos, tinguésem una Corporació municipal filla legitima del sufragi de totas las classes socials tant dels rics com dels pobres, ja que tots per un igual tenen interés en la bona marxa administrativa de la Ciutat; si a Barcelona en lloch de un arcalde de Real Ordre, fill de las cábalas de un partit polítich tant atrevit com microscópich, possehísem un Arcalde que hagués rebut l' autoritat dels barcelonins y davant dels mateixos fos responsable dels seus actes, coneixeríam millor que ara si la Ciutat es partidaria ó no de empendres una manifestació tant comprometedora.

Avuy ni la premsa, que cumplint un deber de consciència la combat; ni ls regidors que cedint a un estimul de amor propi la defensen, podem investirnos a dreta lley ab la representació de Barcelona.

Lo que si podem dir, perquè es un fet que salta a la vista, es que no reyna entre 'ls habitants de Barcelona aquélla activitat, aquell entusiasme, aquella fatlera que en certs cassos fa miracles, y aixó més que ningú tenen de trobarho las personas que han prés l' iniciativa del assumpto.

Com per exemple:

Lo ciutadà benemérit, que segons linch entés, comensa a compendre que si deixarse las patillas es no més qüestió de péls; realisar una Exposició Universal a Barcelona es qüestió de péls y de pelas, y las pelas no 's veuhen en lloch.

Lo ciutadà benemérit que per sortir del mal pás en que s' ha ficat projecta empréstits y més empréstits, y contempla als seus companys de corporació que arrufan lo nás cada vegada que 'ls parla de anar a Manlleu.

Las famosas comissions y subcomissions que sense planos, ni pressupost, ni ordre, ni concert en res, no saben per quins mars navegan, ni 's troban en situació de respondre a las consultas més senzillas que se 'ls dirigeixen, formant totas juntas la máquina més desballestada que ha sortit may del caletre de cap arcalde.

Los arquitectos que projectan y dibuixan y a lo millor se troban ab l' arcalde que va trinxant las grandesas somiadas, verdader tío Paco de las rebajas, que seguint lo sistema de retallar, acabarà al últim per reduhir tota l' Exposició a una trista barraqueta—y aixó seria lo millor—ahont puga exposarse ell mateix, ja qu' ell es compendi y resúmen de tots aquests deliris.

¿Cóm ha d' interessarse l' opinió pública en un assumpto que fins ara té més trassas de manicomí que d' Exposició universal?

Per aixó dintre de la Casa gran s' hi va fent lo buyt, y lo buyt es lo principi de l' asfixia.

¿Volen que 'ls presenti un plan perquè 'ls partidaris de l' Exposició pugan realisarla sense oposició de ningú?

Es un projecte senzill com tots los grans pensaments.

Sentém avants un principi que ha de servirnos de punt de partida.

L' Exposició universal de Barcelona es una gran idea ó es una idea detestable. Una de dos: ó ha de produhir ganancias ó de ocasionar pérduas.

Aceptém per un moment que ha de dar grans beneficis: qu' ella 's bastará a sí mateixa y que indirectament tocará Barcelona resultats de gran préu.

En aquest cas no hi ha més que regalar totas aquestas ventatjas als partidaris de l' Exposició. Qu' ells, que tal vegada hi veuhen més clar que nosaltres, se l' emprengan pel seu compte: que fassan lo que volia fer en Serrano Casanova, una exposició particular: que adelantin de las sévas butxacas los fondos necessaris, y creguin que no 'ls faltará l' apoyo moral de Barcelona.

Apa, Sr. Rius, mans a l' obra. Si tan gras y segur es lo negoci, jo al seu puesto m' empenyaria l' hisenda de Olérdula... l' bufete d' advocat y en últim extrém hasta 'ls estrenya-caps.

Y vosté, Sr. Girona, vosté l' home de las grans empresas, ¿vol dirme per qué va a Madrid a molestar al Sr. Moret, tenint a la má l' medi de duplicar la seva fortuna?

¿Per qué no fan lo que 'ls indico?

¿Es que no creuhen lo que diuhen? ¿Es que l' projecte 'ls halaga, en tant que tenen las espatllas guardadas per l' Hisenda municipal, y 'ls esparvera considerant que fent lo que 'ls proposo, la seva fortuna particular correria perill de naufragar en tant temeraria empresa?

En tal cas deixinse de caborias, tórnisse'n a casa que no es noble ni generosa la seva conducta. Confessin ab nosaltres que quan projectavan l' Exposició no coneixian l' terreno que trepitjavan, y abandonin de una vegada un pensament insensat que pot ser causa de ruina per Barcelona y de vergonya per vostés mateixos.

Ja sé lo que 'm dirán:

—Al punt qu' han arribat las cosas no es possible retrocedir.

¿Qué no es possible retrocedir? Y ara? Quan un tira per un carrer desconegut y sense sortida ¿hi ha res més fácil que girarse y tornarse'n pel mateix cami? Donchs calculin que al extrém del carreró en que s' han ficat per sa desgracia, hi ha no una muralla, sino una montanya, que no salta ni ab dinamita. ¿Qué volen fer? ¿Estrellarse contra la montanya a trucos de ferse l' ilusió de que avansan?

Si tingués lo gust de tractarlos íntimament los diria:

—Y ara ¿qué son ximplés?

Nada, una volta rodona, y a casa. Avuy encare hi son a temps, y millor avuy que demá y millor demá que demá passat. Si ho haguessen deixat correr avants d' enmatllevar los dos milions al govern, tot aixó 'ns hauriam estolviat. Calculin que cada día que passa van en augment los perju-

dicis que s' irrogan á la ciutat. Y pensin en fi qu' es més sensat y més útil sacrificar únicament l' amor propi, que trobarse 'l día de l' obertura de l' Exposició davant de un fracàs positiu, y ab la consciencia plena de torturas, davant de las malediccions de una ciutat tontament arruinada.

Y perque 's fassan cárrech de la bondat dels meus intents y de que porto fins al extrém l' esperit de benevolencia, me permetere indicat un medi honrós de verificar la retirada.

Escolti, D. Francisco de Paula, que lo que vaig á dir es per vosté.

Fins ara no s' han fet més que petits preparatius dintre de casa.

Per lo que toca á fora, s' han expedit alguns manifestos ribombants y algunas circulars infladas, excitant á totas las nacions de la terra á concorre á l' Exposició Universal de Barcelona.

Donchs bé:

«La mancha de la mora
con otra verde se quita.»

L' efecte de un manifest se destrueix ab un altre manifest; l' efecte de una circular s' anula ab una altra circular.

Jo li daré punts de vista per redactarne una, davant de la qual se conmourán totas las potencies de la terra y si convé fins las del Cel. Vaji prenent nota:

«L' Exposició de Barcelona no 's fá. ¿Per quin motiu? Per un accident imprevist. L' arcalde de aquella noble é industriosa ciutat, l' ilustre, egregi (aquí podran abocars'hi catorze ó setze ratllas de calificatius encomiásticos) D. Francisco de Paula Rius y Tauler ha caygut gravement malalt, víctima dels insomnis, dels afanys y dels inmensos cuidados inherents á tant colóssal empresa. Tot lo pés de l' Exposició descansava sobre d' ell. Sense ell no hi ha Exposició possible. L' han visitat los metjes mes reputats del Globo terráqueo y tots unánimement han adoptat lo parer del Dr. Giné y Partegás, que aconsella al egregi, ilustre (setze ratllas més de calificatius) personatge, los ayres de Olérdula, la vida vegetativa y 'ls cuydados més delicats. Barcelona está de dol. Lo día de la marxa del Ciutadà benemérit se li construhirá un pont de plata sobre la Riera de 'n Malla. Tots los balcons s' engalanarán ab domassos negres; se tirarán grans quantitats de fum d' estampa en lo dipòsit d' ayguas del Parch, per endolar la cascada, y tots los barcelonins, sens escepció, en senyal de dol, menjarán trufas á tot pasto. May cap ciutat del mon haurá fet una demostració tant afectuosa ni tant sentida per la pérdua del seu estimat arcalde.»

¿Qué me 'n diu D. Francisco? ¿Li sembla bé?

Ja ho véu, una retirada digna de una vida tant pomposa.

Pero aixó sí, cap á Olérdula falta gent, y allá s' hi queda.

¿Qué dimontri! Després de tants anys de frach y de xistera, no ha de venirli tant malament alló de poderse posar en mànegas de camisa, portar barret de palla, calsarse espartenyas, menjar ab los dits y beure ab porró.

Ala, donchs. A Olérdula á desencarcararse!

Allá, á vegetar tranquilament, á cuydar las viñyas, á veure 'ls pagesos com cavan y esmajencan, y arribant lo vespre, al ascó al hivern y al pedris de la masía al istiu á contarlos historias de sa passada grandesa.

Una recomendació y acabo.

Lo dia de festa, per variar, procura agafar unas

cartas, y s' entreté ab ells jugant al burro. Cregui, D. Francisco de Paula, es més bó fè 'l burro un cop cada semana entre 'ls pagesos, que ferlo á totas horas del dia en una capital com Barcelona.

P. DEL O.

TAUROMAQUIA.

Ja no hi valen barreras ni discursos: la creixent afició del nostre públich á las festas de toros es un fet positiu.

Y tant positiu! O sinó que ho digan los morts que las banyas dels Carrquiris han portat al camp de la quietut, ó 'ls numerosos ferits que gemegan en las salas dels hospitals, víctimas del seu amor al art.

Avants los ciutadans inofensius se contentavan ab veure una que altra corrida, cridar una mica desde 'l tendido y parin de contar.

Avuy tothom vol ser torero.

Es lo que la gent práctica diu: «Si á Barcelona ara com ara, no hi ha més que dos medis de fer fortuna: ó posarse á tenor d' ópera ó declararse matador de toros.»

Pera ser tenor, poca ó molta 's necessita veu. Y desgraciadament en aquest país las veus escassejan.

Hem passat tants anys cridant: «Viva Fulano! Mori Sutanó! Abaix Mengano!» que ara apenas nos queda alé pera demanar una pesseta al primer conegut que 'ns vé entre mans.

En cambi, qui més qui menos, tothom se creu ab prou trassa y facultats pera plantarse repentinament primer espasa.

Los exemples que 'ns rodejan son massa tentadors.

—Miréu en Mazzantini—diu tothom—encara no fa sis anys que mata toros, y s' ha comprat no sé quantas casas al Ensaxe y té un sach plé d' accions del Banch d' Espanya.—

Aixó, no pot ocultarse, es verdaderament enlluernador y capás de fer rodar qualsevol cap.

Aprenguéu un ofici, poseuvos á fer de lampista ó d' enquadernador, y al cap d' una pila d' anys ¿qué us trobéu? Una clepsa plena de cabells blancs y unas mans cubertas de duricias. En quan á diners, ni pensarhi: entre la teca, las malfalties y las contribucions, us han deixat completament nets de fondos.

Un torero es tot un' altra cosa. Cada corrida guanya mil duros, y suposant que no més ne dongui una cada festa, entre 'ls diumenjes y los extraordinaris, arreplega al any la friolera de setanta mil napets.

De modo y manera que 'l matador que comensa als vint anys, á la edat de trenta, qu' es com si diguessim, al bo de la juventut, se troba ab sis ó set cents mil duros á la butxaca, ó al puesto que 'ls vulga tenir.

Molts pares de familia ja se 'n han adonat. —¿Qué li farém fer al noy?— dihen conversant ab las sevas donas, en l' hora tranquila de las confidencias.

—No se—responén ellas, girantse del altre costat,—tots los oficis están prou mal.

—Dihen que 'ls capellans se la campan tant bé.

—¿Ca! Aixó era antiguament. Jo 'n coneix un que sempre m' está demanant cosas.

—Bo! ¿quínas cosas te demana?

—Res, tonterias: me sembla que van molt afeats.

—De totes maneres, al noy li hem de fer seguir una cosa ó altre.

—Es clar, pero ¿qué? veyám.

—¡Si l' encaminessim per torero!

Y seguint aquesta pendent, los bondadosos y previsors pares de familia, acaban per determinar presentarse á la plassa á la primera corrida que 's dongui, per veure si podran enrahonar ab en *Lagartijo* ó en *Cara-ancha*.

Avants de venir aquí *ls Niños sevillanos*, l'afició als toros entre la infancia inexperta era extraordinaria; pero desde aquella memorable fetxa, la afició s' ha tornat deliri, fanatisme.

¡Adios baldufas! ¡adios redolins! ¡adios gruas!

No 's veuen més que *muletas*, *picas* y *espasas*.

Un mestre de primera ensenyansa, qu' encara no s' ha mort de gana, aquest dia m' ho deya:

—No pot figurarse el frenesi que s' ha despertat per las festas taurómicas entre 'ls meus deixebles. Non' hi ha cap que sapiga qui era *Hernán-Cortés*; pero tots li contarán de pé a pá la biografía del *Espartero*. Ahir vaig atraparne un que duya un gran bulto sota l' americana: l' registro per veure qué era y ¿sab' lo que li vaig trobar?

—¿Un llonguet calent?

—No senyor una banderilla.

En rigor, jo no 'm sorprendh gens ni mica de las modernas tendencias de la juventut.

¿Qué han de fer los petits?

Lo que veuen fer als grans.

Y en quan á aixó, á la vista está: 'ls grans, los més grans, son los que donan la pauta.

A Madrid, quan hi ha toros se suspnen las sessions de las Corts, se tancan las oficinas y fins en las iglesias deixan de predicarse sermons.

Los nobles, los diputats, los capitalistas, los alts funcionaris ocupan los palcos y las contrabarreras, y no hi ha persona que s' estimi una mica que no planti carpetasso á totes las sevas obligacions, per corre ab las camas al coll ó en carretel-la descuberta cap á la plassa de toros.

Aquí no hi hem arribat encara; pero ja hi arribarém, si D. u vol.

Las caixas de préstamos ja han reparat lo bo-nich negoci que fan las vigílias dels dias de toros.

Molts y molts aficionats hi ha que se 'n van filosóficamente sense sopar allit, després d' haver admirat lo trasteig de 'n *Martín* ó las *picas* d' en *Badilá*.

Y no n' hi ha pòchs que quedan á deure l' lloguer del pis, pel trascendental motiu d' haverse gastat los diners ab l' entrada als toros, lo carruatje d' anada y vinguda y la botella de *Manzanilla*.

Hi ha un fulano que se la campa sense fer res gracias á las idem de la seva dona, que no falta may á la plassa.

—¡Vaja!— diu ell moltes vegadas, desde la seva *delantero* de grada, sense aixó de las banyas, lo que es jo no podria viure.

Y el grandíssim poca-pena té molta rahó.

A. MARCH.

LA DONA.

SONET.

Naix, creix y viu; pero no s' hi capfica;
quan pensa, passa 'l temps sense amargura;
s' ocupa en preparar sa compostura
y en ferse adornos per anar bonica.
Acostuma á tenir molta palica

y á parlar ab malicia y ab dolsura,
persegueix un ideal, y no 's detura
fins que troba un babau que s' hi embolica.
Casada, ja ha variat; pues té tres fases
la vida de la dona: de soltera,
parla de mel per pogué tentá als ases;
casada está en son lloch molt placentera.,
pero may ab lo bo tant se concilia
com quan arriba á mare de familia.

S. GOMILA.

A CAL NOTARI.

A MON AMICH ISIDRO RIERA Y GALI.

—Déu los quart. ¿Cóm ho passa D. Francisco?

—¡Ola! bè; ¿y vosaltres?

—Per ara, passant y adorant.

—Donchs, ¿qué tenim de bó?

—Rés; sinó que ¿sab? al xicot sembla que li ha agafat la fal-lera de casarse, y, la veritat, no 'm desagrada la xicota que s' ha buscat per jova de casa... es filla d' aquest altre home... ja 'l deu co-neixer... varem venir fa sis ó set anys á fer l' acta d' un tros que vá comprar ¿sab? y 'ns hem dit:—Anem á trobar á D. Francisco que 'l tenim de confiança y farém una mica de capítols.—Y ab aixó, aquí 'ns té per saber si ara li vindrá bè, perque ¿sab? voldriam fer d' hora per tornar á casa.

—Prou, prou: veniu tot seguit y 'us despatxaré.

—Miri, ab un crit serán aquí: se están á la es-cala que esperan... ¡Eh!... ¡pujeu!... ¡sí, dona, tots!... apa, cansoneras, may acabéu las rahons...

Entra al despaig la comitiva, que 's compón dels nuvis; los pares d' aquests; las germanas d' un y altre ab los seus corresponents promesos qu' hi van per pendre mostra; los oncles y tías dels mateixos; los cunyats y cunyadas, aquestas ab dos ó tres criaturas cada una agafadas á las faldillas y un' altra agafada al pit; los amichs íntims de las dos parts, y per últim, dos gossassos majors d' edat y dos cadells. Total entre bestias y personas, trenta nou.

Lo notari, al veure aquella jentada, ja sua per endavant al considerar l' acopi de paciència y resignació que haurá de fer pera escoltar las bestias é impertinencias que li proposarán incloure en la mica de capítols.

Un cop col locats al voltant de la taula del no-tari formant semicírcul, y dintre d' ell los gosso-ajessats, lo cap alt, mirant encantats la venera-ble y despoblada clepsa del senyor notari, aquest comensa á demanar los noms dels contrayents que ab prou treballs saben dirli, y un cop fets aquests preliminars, diu:

—Veyam: lo noy ¿es hereu?

—Ja veurá—contesta 'l pare—¡hereu!... ¡hereu! Jo no vull lligarme ni desensenyorirme de res ¿sab? perque...

Al arribar aquí 'ls pares de la noya y tots los parents de la banda d' ella, exclaman á la vegada:

—¿No 'l feu hereu?...

—¡Com!... que no 'l crida hereu!...

—Aixó es desdirse del tracte...

—Lo convingut es...

—¡Ca, hem de donar la noya!...

No s' entén ningú: cada qual hi diu la seva: los grans eridan, los petits ploran y 'ls gossos co-

mensan á róncar: tots prenen la paraula, tots ..
 menos los dos interessats... los nuvis, que no
 obran boca, ni ningú 'ls consulta pera rés. Sort.
 que 'l notari 'n sab la prima y 'ls calma, que
 sinó prou arriban á cops de cadiras

Per últim, després de discutit lo primer capítol
 y reconciliadas las parts, queda 'l noy cridat he-
 reu per després de la mort dels pares, reservantse
 empero aquests la facultat de vendre y empenyar
 y de dotar de la manera que tindrán per conve-
 nient á las dos xicotas que encara restan solteras.

Los gossos, veyent l' ordre restablert y com-
 prenent que la cosa vá llarga, y que tampoch son
 cridats á concell, se aixecan pera seguir lo rastre
 dels apetitosos perfums que 's desprenen de la
 cuyna.

—Ja tenim un cap lligat— diu lo notari, tot aixu-
 gantse la suor—aném á la noya. ¿Quin dot li
 doneu?

—Cent lliuras— respón lo pare.

—Bueno: cent lliuras; y robas, ¿qué n'hi ha?

—Sí, senyor: Paula— diu lo pare dirigintse á la
 seva dona—treu aquell paperet qu' hi están sen-
 tadas.

—¿Jo? no me 'n has donat cap.

—¡Ay jo 't toch!

Donchs que n' hi fet...

Noya, ¿que 'l tens tú?

—Jo, no.

Un quart pera bus-
 car la nota de las ro-
 bas; trobantsela al úl-
 tim dintre de la barre-
 tina.

Lo notari demana un
 poch de atenció y lle-
 geix lo següent:

«Nota de las robas
 que 's donan á la Mun-
 da de cal... de cal...
 ¿Cóm diu aixó?... ¡Ah!
 de cal Matacasas.

—Las hem fetas sen-
 tá pèl barber del po-
 ble diu la Paula—
 potser no ho entendrá
 prou bè, perque no es
 tant desllustrat com
 vosté

—Continuo— diu lo
 notari.— «Medio ma-
 »talás.— Cuatro llan-
 »sols de padre y ma-
 »dre, dos de brí y dos
 »de estopa.— Un par
 »de coixineras de ro-
 »vell.— Una caja pin-
 »tada de pino á tall de
 »calaixera.— Un ves-
 »tido por las diadas de
 »media seda.— Unas
 »faldillas por las fies-
 »tas de cretona.—Otras
 »por cada día de algo-
 »dón retorcido.—Cua-
 »tro camisas de algo-
 »dón con mánigas de
 »tela.— Un pañuelo
 »grande por las espat-
 »llas de seda.— Otro
 »pequeño pel coll flo-
 »rejat.— Unas faldillas

»de dentro de bayeta.— Un drap de pastá.— Una
 »tovayola para el combregar y otra pèl clau.— Y
 »toda la ropa de son fadrinage.»

—¿Esteu conformes?— pregunta lo notari diri-
 gintse als pares de la noya.

—Ab aixó no m' hi fico— diu lo pare—es cosa
 de donas ¿sab?

—No més trobo— respón la mare—que hi falta
 una mantellina: vé com anirá á missa.

—Feunhi una vosaltres, contesta la Paula—y
 sinó que hi vagi sense.

—Ahont se 's vist no donarli una mala mante-
 llina....

—Vé aixís, filla; la casa no pot més, y sinó la
 voleu sense mantellina....

—Vaja— interrompt lo notari—deixeula estar la
 mantellina: passem avant, que prou temps hem
 perdut. Las cent lliuras y las robas—continúa
 dihent—¿en cuántas pagas li donaréu?

—¿En cuántas pagas?— diu l' interpelat tot que-
 dantse encantat mirant las bigas del sostre.

—Digas— li diu la seva dona—¿que esperas
 que 't baixin d' allí dalt?

—En deu pagas: deu lliuras cada any: la pri-
 mera paga...

Ni que s' hagués presentat lo recaudador de

contribucions dema-
 nant deu trimestres á
 l' hora, haurian que-
 dat tan soprats com al
 sentir cent lliuras en
 deu anys; pero un cop
 refets de la sorpresa,
 ja ningú s' aguanta;
 alló sembla un galli-
 ner.

—¿Qué s' han pensat
 aquests miserables?...

—¿Que 's pensan
 que no 'n trobarem de
 jovas?

—¡Deu lliuras cada
 any!... ¿per qué no di-
 heu dos quartos cada
 senmana?... ¿que vo-
 leu que 'us crihin los
 diners?... ¡Vaya uns
 ratas!...

Lo notari vol cal-
 marlos, pero ningú l'
 escolta: alló es una
 olla de grills; tots se
 aixecan cridant y ma-
 notejant; y per adoba-
 rho, un trepitja á un
 dels gossos que, tran-
 quil y tip (puig aprof-
 tant un descuit de la
 criada havian donat
 compte del dinar del
 notari) se estava ajas-
 sat, mostrantse neutral
 en la disputa, y aixe-
 cantse grinyolant co-
 munica la alarma als
 demés companys, que
 encara no havian aban-
 donat la cuyna, en-
 trant á formar part d'
 aquell desafinat unis-
 sono ab los seus des-
 trempats lladruchs.

Per últim, lo notari,

¡BOMBO!... ¡BOMBO!...

Mentres L'Union Latine
 li toqui 'l bombo tan bè,
 no s' espanti y tiri barra,
 simpátich Rius y Taulè.

COPIA D' UN PROJECTE.

Lo café serà un castell,
y segons hem sentit di,
los mossos que allí serveixin
anirán vestits així.

montanya.

ajudat de son dependent,
treu á empentas del des-
paig á tota aquella caterva
de mal avinguts, y deixant-
se caurer luego en son si-
lló, exclama:

— ¡Deu mèu!... ¡Deu
mèu!... ¡quina gent!... y so-
bre tot, ¡quina classe de
contractes!... ¡Cál... si val
més viurer entre salvatjes,
que no pas esser notari de

RAMONET R.

A UNA BORNIA.

En la terra dels cegos...

Si bé es cert que una desgracia
Tuyetas, tens,
de ostentar un ull que brilla
y un de dolent,
ja que pera la desdita
així ho vol Deu,
no vol dir això que tingas
lletja de ser;
puig, á mi, si no ho sabias
m' agradas més
y més gracia que en las altrás
sempre en tú veig.

No pensis que are jo y vulga
burlarme'n gens,
sinó que molt formal parlo
y t' dich lo qu' es;
y aquesta gracia, Tuyetas
que ab un ull tens,
te la diré, si ho desitjas,
en poch moments,

y es... que penso quan me miras
que 'm fas l'ullet.

J. STARAMSA.

MONEDA DE L' HISTORIA.

L' immortal Quevedo se 'n anava á retiro sent
ja molt fosch, y en lo moment en que 'l campa-
nar de la iglesia més próxima tocava l' *Angelus*,
se posá á resar las tres *Ave-Marias*, tal com lla-
vors acostumava á ferho tothom.

S' escaygué á desembocar en aquells moments
una ronda nocturna y li doná el *quien vive*, pre-
cisament quan lo xistós poeta pronunciava á mitja
veu las paraulas «*bendita tú eres...*»

Quevedo respongué:—«Quevedo, que se va á
acostar.»

Y continuant lo reso interromput, afegí:

—«Entre todas las mujeres...»

Hi havia á Madrid un pollo tant atrevit com in-
sustancial, que á las dos vegadas de haver parlat
ab una persona, per eminent que fós, ja la tute-
java.

Un dia 's trobá ab Adelart López de Ayala, en
lo quarto de una actris, y allargantli la mà li diu:

—Buenos días Adelardo. ¿Cómo vamos?

—Muy bien, amigo, contestá 'l poeta... ¿Y tú
cómo te llamas?

Lo pollo va esquivarse del quarto entre las ria-
llas de tots los presents.

Alfonso V, rey d' Aragó, un dia que parlavan
en sa presencia de las condicions que ha de reu-
nir un matrimoni pera ser completament felís,
digué:

—No veig més que una manera de que pugá
serho. Es necessari que la dona siga cega y 'l
marit sòrt.

!!!SOCORRO PER LA EXPOSIOIÓ!!!

Don Manuel agafa 'ls trastos
y se 'n vá cap á la Cort,
á demaná als madrilenyos
que 'ns ajudin, per favor.

Després de la perdua de Portugal, es quan més empenyat estava Felip IV, en que se li afegís al nom l'apelatiu de Gran.

Lo Duch de Medinaceli, que 'n tenia de bonas, va dir ab motiu de aixó:

—La grandesa del nostre soberá es com los forats, que com més terra perden, més s' engrandeixen.

¿QUÉ TÉ?

—Diguéme, amable Doctor, vos que sou home de ciencia: ¿qué té mon senyor? ¿qué té lo baró de la Roqueta, qu' está en son llit estirat ab la boca mitj oberta, y está inmóvil, y está roig bullint son cap per la febra? ¿Qué té 'l valent caballer de la més alta noblesa, que sos ulls blaus com lo cel cada moment llagrimen, y no parla poch ni molt ab sa esposa que 'l contempla diriginthi dolsos mots al peu de sa capsalera? ¿Potser té un atach de sanchs que bellugarse no 'l deixa?

¿Potser té un encostipat?
¿Potser té á sobre la pesta?
—No té res de tot aixó.
—Donchs ¿qué té?

—Una borrhatera.
S. DEL POBLE SECH.

Aixó comensa á animarse. Las novetats encara no han comparegut; pero 'l moviment y l' actitut que s' observan en las esferas artisticas, son sintomas infalibles de que la temporada teatral que acaba de inaugurarse será fecunda, baix lo punt de vista del desitj de las empresas, y próspera si 'l públich las ajuda.

Entre tant, y en espera de la vinguda del gros del exercit, donguém un vistasso á las avansadas.

ESPANYOL.

Ja saben que en Colomé es mascoto. Basta la seva presencia en qualsevol teatro, perque las caixas de la empresa s' vejan plenas subítament. Lo debut de la companyia ha sigut completament felis: la sarsuela *Sueños de oro*, casi olvidada ja del públich, ha obtingut un bon desempe-

nyo, sent, com es de suposar, l' héroe de la festa 'l simpàtich Colomé, ab lo sèu inagotable caudal de coplas.

Los demes artistes molt aplaudits.

NOVEDATS.

Entre la *Gran-via* y las més celebradas obras del sèu repertori, la *troupe* Tomba va aprofitant los vint días que li quedan de domini en aquest teatro. Ultimament s' ha donat *La Mascota* a benefici de la tiple senyora Spinelli, ab un éxit més que regular y uns resultats més *regulars* encara pera la beneficiada.

Está pera estrenarse un' obra de la qual n' hi ha bonas noticias, *El recluta*.

TIVOLI.

Ab los cambis introduhits en la companyia, lo repartiment de la sarsuela *Las mil y una noches* no ha perdut res absolutament; tal vegada en alguns papers fins ha millorat. Lo públich continua aplaudint los quadros més notables de la obra, que no soch pochs, y celebrant l' espléndit aparato que allí s' exhibeix, olvidantse de las *bellesas* literarias del llibre, que com ja varem dir al estrenarse, brillan per la seva ausencia.

Lo simpàtich *Dingo* tan aixirit y tan oportú com sempre en las sevas relacions *lladradas*.

La Miqueluzzi y la Cazorra, en la part coreogràfica, al pèl. Lo cos de ball més ajustat que en las primeras representacions.

La Empresa prepara una infinitat d' obras noves, entre ellas *El país de la olla* (reformat), *Tierra adentro* y una humorada sobre la *Exposició universal*.

CATALUNYA.

Las pocas funcions donadas per la companyia francesa de Mr. Achard han passat poch menos que desaparebudas. Y ha sigut llástima, porque sense ser uns artistes notabilíssims, valen molt y desempenyan tots, pero tots, lo sèu paper ab verdadera conciencia.

Pero es lo que deya un:

—Las obras francesas sempre tindran poch públich: fins que 'ls municipals estiguin més adelantats, no hi ha medi de fer carrera.—

Despedits los *messieurs*, han continuat las funcions de la companyia Ricardo Valero.

ROMEA.

Després de varias representacions de la tragedia de Guimerá *Lo fill del rey*, qual éxit coneixen ja 'l nostres lectors, s' ha retirat l' obra pera donar lloch al estreno de *La bruixa*, del Sr. Soler, que 's verificará probablement lo próxim dimars.

CIRCO EQUESTRE.

Los mateixos artistes, los mateixos aplausos y las mateixas entradassas. Entre 'ls *Cuatro bemoles* y 'ls lleons de 'n Seeth, lo públich no sab ahont girarse de feyna y l' empresari no sab ahont enquirir la gent.

Ja que 'ls *Bemoles* han demostrat ser uns genis musicals de primera forsa, y sapiguent que

*la música á las fieras domestica
y alegre los humanos corazones,*

sería cosa de demanarlos, que 's fiquessen á las gabias de Mr. Seeth,

*y á ver si espavilándose... una mica
lograban amansar los ocho leones.*

PRINCIPAL.

Ja está si cau no cau: y, no 'l teatro, sinó la primera batallada anunciant la obertura.

Demá precisament tè de efectuarse la inauguració, y segons noticias, lo Sr. Palencia tracta de animar la temporada donant al públich del sèu teatro una varietat d' espectacle fabulosa.

Un dels primers estrenos será 'l de la pessa lírica *Efectos de la Gran-via*, obra de 'n Liern, que á Madrid ha lograt un éxit ruidós.

EDÉN-CONCERT.

Perque es una cosa que realment val la pena, 'ns ocupém avuy d' aquest local, hont se cultiva 'l género alegre y picaresch.

Lo quadro d' artistes francesas es numerós y brillant, pero entre totas ellas sobressurt la Rita Guerin, per la seva veu fina, agradable y ben timbrada, pèl garbo especial ab que canta 'l sèu repertori de *chansonettes* y, sobre tot, per un *chic* inexplicable que la fa mereixedora del aplauso ab que 'l públich la reb cada vespre.

També devém fer menció d' un' altra aixerida artista francesa, Amelie Lopicalo, que á pesar de las dificultats ab que per forsa ha de tropessar, canta cansons y trossos de música espanyola, ab una gracia que una filla de Sevilla envejaría.

¡Ya no hay Pirineos!

TOROS.

Diumenje gran solemnitat taurina.

Vegin si la funció ha de ser solemne, que 's lidiarán quatre toros del Conde de la Patilla, qu' és com si diguessim quatre Rius y Taulets banyuts, y además quatre Benjumeas.

Total vuyt, que vol dir plè.

Tant més quant los encarregats de lluhirse son també quatre: en Valentín Martín, en Mazzantini, l' Espartero y en Guerrita.

Per aixó m' agrada 'l Sr. Piera. Ja que la corrida anterior va sortirli una mica prima, diumenje, ab l' afany de rehabilitarse, aboca 'l canti pèl broch gros.

N. N. N.

LA TRESÓ

POEMA EN DOS CANTS.

CANT I.

De dalt á baix.

I.

Filla d' un poble xich de la montanya, d' aquells qu' á cops d' aixada guanyan un rosegó cada jornada, la Tresó va trobarse tota extranya al ser á Barcelona.

La ciutat dels *tarugos* li ofería trenca-colls y paranyes de nit y día, més á ella, qu' era guapa y era mona, ab més sal que á las minas de Cardona.

Y encara qu' aixó causi á algú extranyesa, puig las donas de fora, quan arriban, tenen no més la rústega belleza dels naps y xirivias que cultivan, la veritat bèn neta es qu' era la Tresó guapa y bèn feta; sinó una Venus, ideal d' hermosa á cap més comparable, era aixerida, viva y alegroya,

LA NOSTRA GENT. (Dibuix de Mariano Foix.)

Lo DEL MITJ.—Desenganyinse, l' home es molt imperfecte...

Los ALTRES DOS (á duo).—Prou que ho veyém...!

y jo estich bèn segur no hi ha cap noya
dels setze anys als divuyt despreciable.

II.

Recomenada del rector, de fora
aquí vingué á servir á una senyora,
beata farinera,
plena d' anys, de verrugas y experiencia,
que, per guanyar un dia d' indulgencia,
corria de Sant Pau fins á Sant Pere.
Conegué la Tresò, mentres servia,
á una raspa d' aquestas rebregadas,
que solen á vegadas

ser lo llas d' una mala companyia
y lo que son enredos d' escaleta!
perdè tant la xaveta,
que cada dia 's troba
ab lo Marte forsut que 'l cor li roba,
un gastador sapat, de gran alsada.
¡Que l' amor de criada
sempre busquí atrevit la bayoneta!

* III.

Ja notant la devota cristiana,
ab gran disgust y pena,
que la Tresò no anava á la novena,
ni á missa, ni á rosari entre senmana;
de sa paciència y caritat fent trossos,
dicteris mil aboca,
creyentla, á fé, un dimoni dels més grossos,
que ensofra y socarrima lo que toca.
Y del maligne esprit veyentla esclava,
puig ella més y més s' engalanava,
quan menos á las missas assistia,
ab lo tonillo ingrát y estrafalari,
com de confesionari,
veu monacal que per lo nas sortia,

aixís á la Tresò li digué un dia:
—Fins aquí hem arribat. Cèrcat depressa
un amo á qui servir: ó una mestressa.
Me sab molt greu, pro ets tant aixalabrada,
que á casa jo no hi vull cap condemnada.

IV.
Ni busca un amo, ni cerca mestressa;
unintse á la Tresò la bona pessa,
llas d' amistats y amiga de tabolas
¡sempre lo vici á la virtut anexo!
llogaren un piset per viurehi solas.
(Principi del mal fi del bello sexo.)

Li feu seguir aquella mala púa
d' un món desconegut tota la gresca
y la incauta Tresò, tranquila y fresca,
¡pobreta! no veje que porta qua
tota expansió amorosa soldadesca.

Tal com lo ditxo diu, que qui té amigas,
tambè té sas fatigas,
un cop sigué perduda,
del Carme, á la Palmera y la Canuda,
esllavissantse en la corrent del vici,
caygué al fons del més negre precipici.

V.

Ni ploma, ni paper, ni tinta expressa
tinch per pintarvos fet tant deplorable,
y prou, qu' allí hont hi ha llot y l' aygua vessa,
ficarsi es perillós sens impermeable.

CANT III.

De baix á dalt.

I.
¡Heu vist may l' ou com balla,
que si algun cop s' encalla

ó cau rendit sobre de l' herba humida,
lo surtidor l' aixeca desseguida?
Donchs la Tresò qu' un dia
del baf ardent de los fogons fugia,
pas en fals que es segur ningú li aboni,
buscant sa ditxa é ideal ventura
del mesch y del kananga en l' aura impura,
per la gracia de D u ó del dimoni
torná la vista enrera esferehida,
y del estat passat arrepentida,
y del estat present horrorisada,
preferí al flayre suau de bayadera
lo tuf ingrát d' ayüera destapada.

¡Misteris y embolichs d' aquesta vida,
barreja de fel, sanch, vici y mentida!

II.

No sè cóm, ni perquè, ni la manera,
la Tresò va ascendir á maynadera,
y ab un devantal blanch y una faldilla
d' indiana senzilla,
anava passejant las criaturas,
movent lo cos ab gracia encantadora,
tornant, venint, girant y fent posturas,
com en los temps en qu' era cassadora.

La Plassa real y lo passeig de Gracia,
grans covadors de eterna democracia,
sos patxos y queloyos li oferian.

Los uns li dirigian
parauletas d' amor qu' era un portento,
y 'ls altres li enviavan
petadissas de nas que esgarrifavan.

Cosa especial y digna de notarse
los mil llenguatges que al amor sol darse!

III.

Com que l' humana vida es comparable
ab catúfols que 's veuhen
pujá y baixá d' un modo variable,
quan de la cinia l' aygua fresca treuhen,
la Tresò, aquella noya desgraciada,
tenia ja criada

y era altre cop molt santa y molt devota,
y encar que tothom nota
que las miradas imprudents esquivava,
se murmura l' ofici que té ara,
puig habita una casa que es molt cara,
ab sol, vista á jardins, gas y aygua viva.

Jo no puch atrevirme
á fer d' ella un judici temerari,
dich sols lo que va dirme
un d' imparcial que viu per 'llá á la vora,
que si no es son amich, no es son contrari.

Viure sola, com ella, una senyora
de qui s' ignora estat, fortuna y vida,
fa caure desseguida
en sospita, molt cops injuriosa,
mès si es com la Tresò jove y hermosa,
y d' ella té 'l mirar, l' ayre y la calma,
ab uns colors mès vius que las rosellas,
ab uns ulls que mès qu' ulls, son dos estrelles,
y un cos, que mès que cos, es una palma.

IV.

Un any mès tart, ja de superbia plena
y farsida de flors, cintas y llassos,
ab lo cap alt y despullats los brassos
la nova Magdalena,
mitj pecadora y mitj arrepentida
al Teatro anava de satí vestida.

Al veure una matrona,
tant fresca y tant molsuda
que apart, mès qu' una dona,
una deüsa del Eden vinguda,

UN GAYARRE EN PERSPECTIVA.

¡Ah! 'L dia que jo debuti
y dongui un fa-sol de pit...
¡que me 'n tirarán de cosas!
¡que me 'n veurè d' aplaudit!

xarrotejan las vellas y las noyas,
senyoras y senyors al comentariu
y noto un cas molt raro,
tots alaban son garbo y ricas joyas,
cap critica sa vida y son descaro.

Y es que al sigle dinou del cristianisme,
al sigle de las llums y del cinisme,
li agrada y afalaga
lo vici repugnant ab que s' ubriaga;
res li fa la serpent que xucla y mata,
si d' or y de brillants cubreix sa escata.

V.

Un d' aquells que las camas los fan figa,
solterón, dos vegadas criatura,
que buscan una dona per amiga
quan als límits ja son de la vellura,
de la Tresó una nit va enamorar-se,
de cop y volta resolguent casarse.

Lo Tenorio gastat, guarnit de tacas,
si yuyt de cap, plé al menos de butxacas,
voltat d' un luxu oriental ostenta
la nova desposada,
qu' altiva y arrogant sempre 's presenta
en cotxes sumptuosos repapada,
y 'l marit, ex-corrido, no medita
que si un vell paga, un jove s' aprofita.

Felissos ell y ella
fan una bona y desigual parella.

Heus aquí á la Tresó que essent de fora
traguè del llot lo llustre de senyora,
degut al vells xacrosos molt capassos
de plantar al honor quatre pedassos.

FOLLET.

Passa de cent mil duros lo que pensa gastarse
don Francisco en la restauració del saló de Cent
y en la construcció de una escala de honor que
ha de conduhir al seu despaig.

Y ja veurán com á pesar de gastarse tants di-
ners, lo Saló de Cent no será un saló de-cent.

III.

Item més.

Per arreglar una mica 'l palco de arrós que tè
l' Ajuntament al Principal, s' ha consignat una
suma que passa de trescents duros.

Aixís, aixís s' ha de fer: gastars' ho tot ab xa-
rol... y 'ls que vindrán darrera que vajan des-
calsos.

Temps á venir, quan los anals de Barcelona
parlin de D. Francisco de Paula, li aplicaran un
calificatiu com á tots los grans personatjes que
han passat á la historia.

A D. Francisco lo designaran ab lo nom de Ar-
calde de la ma foradada.

¿Saben aquell gran panorama que durant l'
Exposició havia d' exhibirse á la Plassa de Cata-
luña? Donchs ja s' ha deixat córrer.

¿Saben aquell gran pont metàlich sobre la vía
de Fransa y 'l Passeig del Cementí que havia
de unir lo Parque ab lo mar? Donchs ja no 's fa.

Fins ara, lo únich que sembla que 's realitzarà
positivament son uns grans castells de foch con-
fiats á una casa inglesa.

Castells de foch que han de ser la aposteosis
més apropiada de tot aquest bati-bull.

Molta pólvora, molta llumaneta, molts guspi-
ras, molts esquitxos, molt cartro socarrimat...

Y al final un gran petardo.

La Vaquería del Parque tornarà á servir de
Vaquería.

Las oficinas del' Exposició, instaladas fins ara
en aquell siti, serán trasladadas á un altre local.

Un empleat de la Exposició.

— Llástima que 'ns fassan mudar de casa, pre-
cisament ara que hi haurá vacas.

— ¿Y aixó, per qué?

— Perque las munyiriam, fins á fer la compe-
tencia al Ciudadá benemérit, que ja fa molt temps
que vé munyint á la vaca condal, qu' es per cert
una vaca molt lletera.

Ja ho saben las empresas de teatro: la consigna
es severa: No toqueis al alcalde.

Per una copla ignocent cantada per una artista
de la companyia Tomba, alusiva á las patillas del
Ciudadá benemérit, l' empresa ha sigut multada
pèl governador de la Provincia.

Papeles son papeles
cartas son cartas...
Patillas alcaldescas
salen muy caras.

Sembla mentida, Sr. Antunez, que vosté, un governador tant simpàtic, que fins ara no havia donat res que dir, haja tingut lo mal acert de intervenir en una qüestió que no resava res ab vosté, empleant medis coercitius que desdiuhen del seu temperament.

Vaja, home, sigui considerat

Si D. Francisco pot disposar á la mida del seu gust de la hisenda municipal, construir escalas de honor á expensas nostras, fer Exposicions universals ab los nostres quartos y entarugar mitj Barcelona á las nostres costellas, ¿no 'ns ha de ser permés á nosaltres que paguem lo pato, dirigirli un petit piropo desde las taulas de un teatro?

Per mor de Déu, Sr. Antunez: no 's deixi tapá 'ls ulls per las patillas del arcalde.

Un consell.

Avants d' entrar á un estanch á comprar tabaco, conféssinse y combreguin pèl que puga ser.

Dich aixó perque la Societat Tabacalera que ab aixó del arrendament hi pert diners, tracta de defensarse á expensas de la calitat del tabaco.

De moment n' ha admés una gran partida que 'l govern havia desetxat per dolent y asquerós.

La partida aquesta procedia del famós marqués de Campo, avuy membre del consell de l' aludida societat y proveedor de la mateixa.

Lo marqués tracta de conquistarse un califica-tiu pèl seu títol.

Ja veurán com tems á venir li adjudicarán lo nom de Marqués de Campo-Santo.

Un aplauso al Ajuntament de Mataró.

Diumenje passat se celebrá ab tota pompa en lo Saló de Sessions la obertura del curs académich de 1887-88 corresponent á la Escola de Arts y Oficis que sosté aquella corporació municipal. Assistiren al acte las primeras autoritats y un numerós concurs. Y després de pronunciarse eloqüents discursos, se distribuiren los premis als alumnos més distingits del curs anterior, fills en sa major part de honrats y humils treballadors.

De aplaudir es que l' Ajuntament de una ciutat tant industrial haje trobat la verdadera ensenyansa que convé al poble.

Los de l' Australia 's queixan de que en aquell pais hi ha una verdadera plaga de conills que destrueixen totas las cullitas.

¡Ah, tontos! Jo no sè qué m' agradaria més, si cullir grá ó cullir conills.

Aquí á Espanya 'ls tinguessem.

Pero aquí no hi ha més que gossos conillers, dotats de un instint tant especial, que á falta de conills cassan contribuyents.

Y 'ls escorxan de viu en viu.

Entre las moltas comissions y comissionetas encarregadas del pòndul de l' Exposició universal, n' hi ha una de contabilitat.

Un diálech á propòsit de la tal comissió.

—¿Ja t'è quartos per contar?

—¿Y ca ha de tenir, pobreta!

—¿Y donchs que conta?

—Per ara conta qüentos.

—Es molta llástima, deya un inginyer, que no 's construheixi 'l pont que havia de unir l' Exposició universal ab la platxa, per sobre 'l passeig del Cementiri.

—¿Y aixó? ¿tant important es aquest pont?

—Importantíssim. Calcula que quan D. Francisco al veure 'l fracás de l' Exposició vulga tirarse de cap á mar, haurá de fer marrada.

Diumenje passat lo *Centre Catalá*, obsequiá al seu president Sr. Almirall ab un banquet en lo restaurant de la *Nova Noè*.

Mes de cent comensals hi prengueren part, y entre ells hi figurá representació de LA ESQUELLA, no com á catalanista dels *lligats* ni dels *deslligats*, sinó com á invitada.

Y á fé que no 'ns arrepenhim de haver accedit á tant galán invitació, ja que allí tingerem lo gust d' escoltar, á l' hora dels brindis, discursos eloqüents, propòsits generosos y un gran esperit de ample tolerancia, y de respirar certa atmósfera agradable de llibertat, que res tenia dels antichs excludivismes més danyins que beneficiosos á la causa catalanista.

En una paraula: casi 'ns convencerem que 'l *Centre Catalá*, després de l' última dissidencia que ha donat lloch á la formació del bando dels *Lligats*, ha romput las lligaduras que 'l subjectavan, y avuy respira com si s' hagués tret un gran pés de sobre.

Llegeixo en *La Nacion*, orga dels reformistas:

«Ayer regresó de París, nuestro estimado correligionario y amigo, el distinguido abogado de este foro D. Javier Tort y Martorell.»

¡Gran mal se 'n fa de viatjar! Com que no paga més que mit passat

El Barcelonés afirma qu' en l' espay de dotze mesos han viatjat per la línea férrea de Barcelona á Fransa, 15 milions de passatjers.

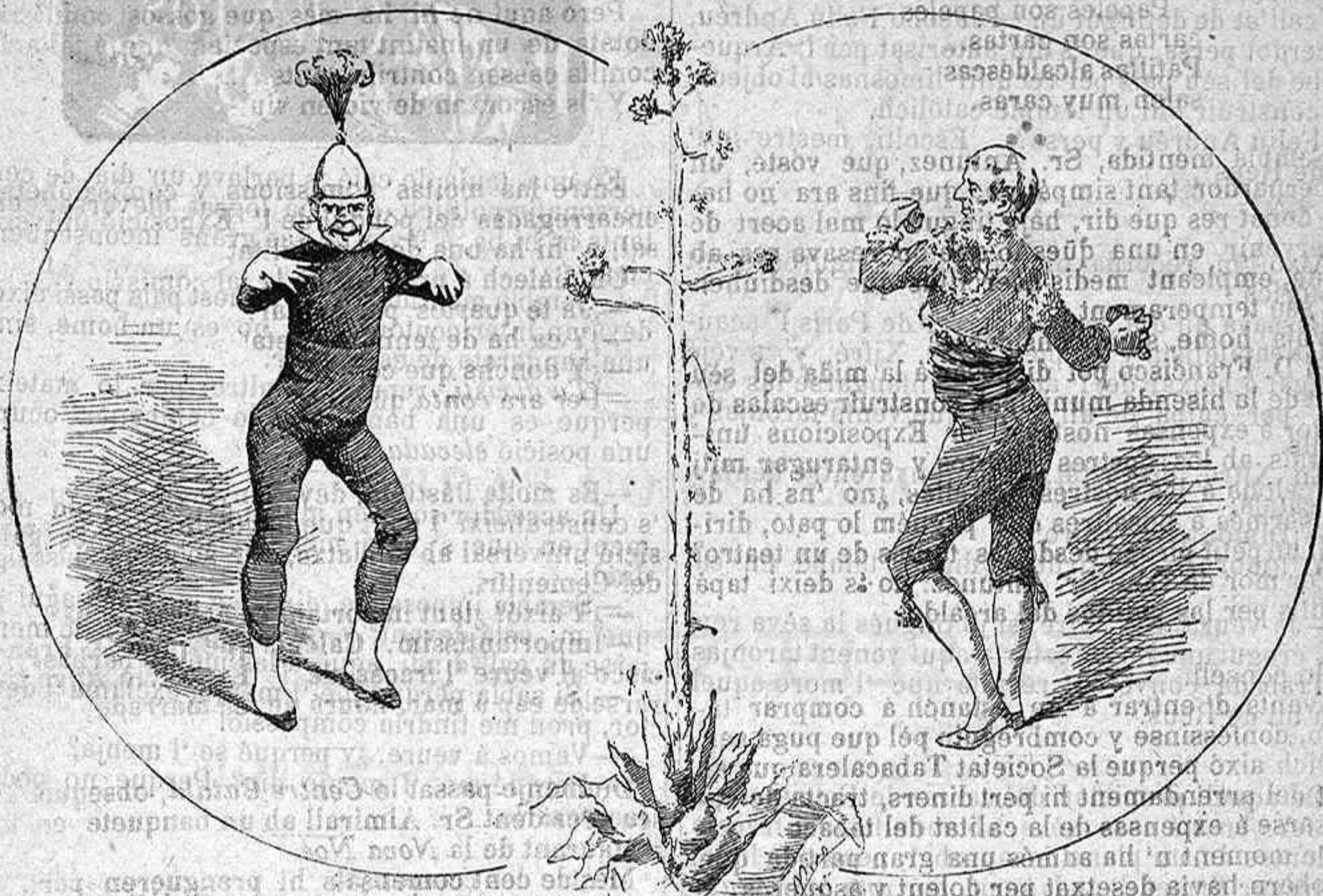
Densá que 's remena lo de l' Exposició, *El Barcelonés* véu milions per tot arréu.

¡¡¡Brrrrrrf!!!

Ja cauhen las fullas secas,
ja venen las vetillas tristas,
ja 'l vent escombra la Rambla
¡ja 's gosa de bonas vistas!

PREGUNTA.

¿Qué es més ridícul? ¿un clown
fent muecas y cabriolas,
ó un bolero ab cabells blancs
repicant las castanyolas?

La monomania dels milions y de las grandesas es molt perillosa.

Ja veurá, consúltiho ab lo metje Sr. Comenge, director del periódich patillut.

La Sarah Bernhardt continua mantenint lo ti- gre que varen regalarli no recordo en quina ciu- tat de América.

—¿Y no t'è por de que un dia se la cruspeixi? preguntava un admirador de la gran actrís.

—No hi ha perill, responia un íntim de la ma- teixa. Los tigres son molt llaminers de la carn, y la Sarah Bernhardt es tota ossos.

Un encàrrech del Director de la *Campana de Gracia*.

Haventse de publicar, com cada any, á primers de Novembre, l' *Almanach de la Campana*, tinch lo gust de invitar á pendre part en lo mateix als col·laboradors de la *ESQUELLA DE LA TORRATXA*. Fins lo dia 20 del actual podran enviar treballats en vers ó en prosa, festius ó satírichs ab prefe- rencia als serios, advertint que serán preferits per la inserció, 'ls que resaltin més xispejants.

Ja ho saben donchs, má á la ploma, y vingan originals.

Llegint lo *Butlletí oficial eclesiástich* m' hi arribat á eternir. No n' hi ha per menos. Un document titolat *Misiones de las Carolinas*, ex- plica 'l grans treballs que efectúa 'l Pare Llava- neras per convertir á aquells salvatjes, instruirlos y ensenyarlos á cultivar la terra.

En lo citat document hi figura 'l següent pá- rrafo:

«Entre otras cosas en extremo curiosas, refiere el Padre Comisario que aun cuando no gastan los corolinos más traje que aquel con que nacieron, les gusta vestirse; y cuando los misioneros les dan alguna ropa con que cubrirse, creen haber conseguido un tesoro, sobre todo si es colorada.»

—Eh? ¿Qué tal?

En vista de lo qual los misionistas demanan...

—No parli més. A casa tinch un gorro-frigi vell de quan era miliciano...

—No ca, no demanan res vermell... demanan grogas.

Una idea.

Tal vegada 'ls misionistas de las Carolinas lo- grarian grans resultats en la seva cristiana mis- sió, si al mateix temps que conquistan salvatjes, per la vista y per l' oído (per la vista ab quants pases de muleta, y per l' oído, embutintlos las orelles de doctrina cristiana), los conquistessin també per la boca.

—¿Saben de quina manera?

A copia de sobressada y ranxo ab pebre ver- mell.

Los escriptors extrangers que assistirán al Congrés literari que ha de celebrarse á Madrid, serán obsequiats per l' Ajuntament ab banquetes y co- rridas de toros.

Tractantse d' extrangers que tanta repugnancia senten generalment per nostre espectacle predi- lecte, la idea no pot ser més acertada.

—Los banquetes per menjar.

Las corridas de toros per treure.

Procedent de la Corunya, ha arribat a Madrid en calitat de detingut un tal Jacobo Feliu Andréu, sacerdot persa, que 's diu autorisat per l'Arquebisbe del seu país per recullir limosnas al objecte de construir allí un temple catòlich.

¿Feliu Andréu y persa?... Escolti, mestre ¿qu'es de Reus?

Aixó 'm recorda una anècdota rigurosament històrica.

Passava un dia per un carrer de Paris l'acaudalat capitalista y propietari Sr. Xifré, y 's veje obligat a baixar de l'acera y enfangarse las botas, per culpa de un moro que venia taronjas y dàtils.

En Xifré, disgustat, refunfunyá entre dents y en catalá:

—¡Dimontri de morol!...

Y 'l moro, al sentirho, li digué, també en catalá:

—Ja veurá, Sr. Xifré, si jo tingúes la seva renda, cregui que no m'estaria aquí venent taronjas.

Trabada conversa, resultá que 'l moro aquell era fill de Reus.

De aquell propietari del carrer de Petritxol que va fer obras a casa seva, ab manifesta infracció, valentse de un plano desaprobat; pero que li van entregar firmat degudament, *por una lamentable equivocación* del arquitecto municipal, aquesta es l'hora que no torna a parlarse'n.

Del arquitecto municipal y dels seus dependents que firman y entregan *equivocadamente* un plano per altre, aquesta es l'hora que no se'n ha dit res més.

Pero ja se'n dirá, no vajin depressa.

Segons sembla hi ha l'intent de donarlos un bon rapapolvo. Alguna cosa com: —«Per aquesta vegada passi; pero si hi tornéu...»

Y la reforma de la casa quedarà per ben feta.

Un detall:

La casa en qüestió es una de las pastelerías de aquell carrer.

Aixís y tot, per pastels legítims, ja no cal anar al carrer de Petritxol.

Los millors pastels se fan a la Plassa de Sant Jaume.

¿Voléu que una opinió, siga la que 's vulga, acabi per triuñar?

«No tenui mes que valervos de las donas.

Las donas l'acullirán benévolament perque son ignorants; luego la propagarán ab activitat perque son xerraires; y per últim la sostindrán ab gran empenyo perque son testarudas.

Una semblansa estravagant:

—¿En que sembla un tipo apocat sobre tot ab lo bello-sexo y la Verge Santíssima?

Los hi dono déu horas per pensarhi.

Vaja, no rumihin més.

—En qu' es un beneyt entre totas las donas.

Una máxima.

—L'home al revés de la fruyta, com més madur més agre 's torna.

En una taula de café 's parlava un dia de cert personatje polítich que ha lograt elevarse, com tants n'hi ha, a favor de sas grans inconseqüencias.

—Sembla mentida qu' en aquest país passi aixó, deya un interlocutor. Aixó no es un home, sinó una bandereta de campanar.

—Tu dixisti, repren un altre: per lo mateix, perque es una bandereta de campanar ocupa una posició elevada.

Un acreedor sorprén al seu deutor, en lo moment en que s' está menjant un hermós gall-dindi.

—Sembla impossible, diu, que no 'm pagui lo que m' está divent, y que tingui valor de menjarse un gall-dindi, aquí, a las mevas barbas.

—¡Si sabia perque me 'l menjo, exclama 'l deutor, prou me tindria compassió!

—Vamos a veure, ¿y perqué se 'l menja?

—Perqué me 'l menjo diu? Perque no podía mantenerlo.

Entre dos companys:

—Pero, home, ¿qué 't passa? ¡Vaya una cara més trista! Y ara que me'n adono, tens una galta tota inflada.

—Fá tres dias que tinch un mal de caixal que 'm crucifica. Ara mateix surto de ca'l dentista.

—Y no te l'ha tret?

—¡Cá! Lo que m'ha tret son quatre duros de la butxaca.

UN BON PARTIT.

Dinou anys, es soltereta, té un dot bastant regular, es orfe de pare y mare... con que... ¡si gustan pasar!

OBRAS COMPLETAS

JULIO VERNE

ILUSTRADAS CON GRABADOS

	Plas. Cs.		Plas. Cs.
Los ingleses en el Polo Norte	75	La Isla Misteriosa (3.ª parte: El Secreto de la Isla)	25
El Desierto de Hielo	1 »	El Chanceller	1 »
Cinco semanas en Globo (1.ª parte)	1 »	Martin Paz	50
Cinco semanas en Globo (2.ª parte)	1 »	El Pais de las Pielés (1.ª parte)	1 25
Viaje al Centro de la Tierra	1 »	El Pais de las Pielés (2.ª parte)	1 25
Los Hijos del Capitan Grant en la América del Sur	75	Los Grandes Viajes y los Grandes Viajeros	1 »
Los Hijos del Capitan Grant en la Australia	1 »	Miguel Strogoff (1.ª parte)	1 25
Los Hijos del Capitan Grant en el Océano Pacifico	1 »	Miguel Strogoff (2.ª parte)	1 25
De la Tierra á la Luna	75	Las Indias Negras	1 25
Alrededor de la Luna (2.ª parte De la Tierra á la Luna)	1 25	Héctor Servadac (1.ª parte)	1 25
Un Descubrimiento Prodigioso	50	Héctor Servadac (2.ª parte)	1 25
Veinte mil leguas de Viaje Submarino (1.ª parte: Del Atlántico al Pacifico)	1	Un Capitan de quince años (2 partes)	2 50
Veinte mil leguas de Viaje Submarino (2.ª parte: Del Pacifico al Atlántico)	1 25	Los Descubrimientos del Globo (4 partes)	5 »
Una Ciudad Flotante	75	Los Quinientos Millones de la Princesa	1 25
De Glasgow á Charleston	50	Los Amotinados de la Bounty.—Un drama en Méjico.—Estas dos novelitas, encuadernadas bajo una cubierta	50
Aventuras de tres Rusos y de tres Ingleses en el Africa Austral	1 »	Las Tribulaciones de un Chino en China	1 25
Un Capricho del Doctor Ox	75	Los Grandes Navegantes del siglo XVIII (4 partes)	5 »
La Vuelta al Mundo en ochenta dias (2 partes)	2	La Casa de Vapor (4 partes)	4 »
Una Invernada entre los Hielos. (El Capitan Cornbutte)	50	Los Grandes Exploradores del siglo XIX (4 partes)	4 »
Maese Zacarías.—Un Drama en los Aires.—Estas dos novelitas encuadernadas bajo una cubierta	50	La Jangada (4 partes)	3 75
La Isla Misteriosa (1.ª parte: Los Naufragos del Aire)	1 25	Diez Horas de Caza	75
La Isla Misteriosa (2.ª parte: El Abandono)	1 25	El Rayo Verde (2 partes)	2 »
		Escuela de los Robinsones (2 partes)	2 »
		Keraban el Testarudo (4 partes)	4 »
		El Archipiélago de fuego (2 partes)	2 »
		La Estrella del Sur (2 partes)	2 »
		Matias Sandorf (5 partes)	5 »
		Robur el Conquistador (2 partes)	2 »
		Un Billeto de Lotería (2 partes)	2 »

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franquéig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíós, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. A 'ls corresponsals de la casa s' otorgan rebaixas.

GENT PRÀCTICA.

Per quí 'm deu pendre aquest tipo?
 Hi ha uns homes més carcamaís!..
 ¡Infelís! M' ensenya un duro...!
 Ja m' hi jugo 'l cap qu' es fals.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª — Pa-tri-ar-ca.
2. Id. 2.ª — Car-me-ta.
3. ANAGRAMA. — Matal-Malta.
4. CONVERSA. — Isabel.
5. TRENCA-CLOSCAS. — La Campana de la Almudaina.
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH. — Serapi.
7. INTRÍNGULIS. — Broca.
8. GEROGLIFICH. — Per malvasia Sitjes.

XARADAS.

I.
 ANUNCI.

NOVA COMPANYIA TOTAL DE VAPORS
 pera Montevideo y Vallvidrera (a) Buenos Ayres.

Sortirà lo 30 del corrent lo magnífich vapor de 50,000 toneladas y mitja

«HU-DOS-TRES-QUATRE.»

Admetent carga y passatjers.

Pera més informes, dirigir-se á D. Quinta-segona-terça Segona-primerà, Plassa de Santa Quarta-quinta, 27, 3.er

PEPET D' ESPLUGAS.

II.

Quí se prima-segon-tres una mica sa persona, encar que algu 'l tres-segona no dos-tres ni roba res.

ROMÁ ESPINAT.

ANAGRAMA.

A D.ª Tot Mas vegí dijous venintne del Clot, y 'm contá que aviat la Tot se casará ab D. Magí.

CAPELLÀ PUNKETA.

ENDAVINALLA.

Tinch fullas y no soch arbre, tinch punts y mitja no só, ensenyo sense ser mestre, sens ser ganivet tinch llom, m' obro y tanco sens ser porta... ¿No sabs quí só? ¿No he dit prou?

TINTER MOLL.

TRENCA-CLOSCAS.

FRAN.^o PIDAL
 DE
 VALLANÉS.

Ab la precedent direcció, descifrar la població de Catalunya á la qual va dirigida la carta.

TLARIG.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7.—Un' arma.
 1 2 6 5 4 7.—Juguet de noys y homes.
 1 5 4 7 3.—Tots los caballs ne tenen.
 1 6 7 4.—Utenseli de cuyna.
 1 7 6.—En las vías férreas.
 1 7.—Comestible.
 1.—Consonant.

J. B. y R.

INTRÍNGULIS.

Buscar una paraula què significa un vegetal la qual anantli trayent una lletra del darrera, donga 'ls següents resultats. Primera: nom d' bome.—Segona: capital d' Europa.—Tercera: un licor.—Quarta: consonant grega.—Quinta: consonant llatina.

J. S. ASSESSINA-BARBAS.

GEROGLIFICH.

•• — ••
 : :
 : :
 TIB
 L
 : M :
 : :
 KKK

UN SARRALENCH.

Medicaments del Doctor WOOM

AIXEROP LACTÍFICH

Per augmentar la cantitat y calitat de la llet. Utilíssim per mares y didas.

Aixerop anti-diarreichestomacal, pera curar tota classe de diarreas y afeccions de ventrell.

Aixerop pectoral, per combatre afeccions del pit.

DEPÓSIT:

Dr. GENER

Petrítxol, 2, Aixeroperia.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.